

РОЗДІЛ 10 СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК 347.962.1

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.60>

СТРУКТУРА СУДОВОГО КОНТРОЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Бєсєда Г.В.,

*аспірант Науково-дослідного інституту
вивчення проблем злочинності*

імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України,

*суддя Індустріального районного суду м. Дніпропетровська
(м. Дніпро, Україна)*

Бєсєда Г.В. Структура судового контрольного провадження

У статті досліджено питання структури судового контрольного провадження у досудовому розслідуванні. Виокремлено та проаналізовано п'ять стадій цього провадження: 1) стадія, яка полягає у сукупності процесуальних дій слідчого судді, спрямованих на вирішення питання щодо можливості здійснення судового контролю за відповідним зверненням суб'єктів кримінального провадження; 2) стадія, яка полягає у сукупності процесуальних дій слідчого судді, спрямованих на організацію їх розгляду; 3) розгляд по суті слідчим суддею скарги, або клопотання; 4) прийняття слідчим суддею рішення за результатами розгляду клопотання або скарги; 5) виконання рішення слідчого судді. Досліджено етапи та процесуальні дії слідчого судді на кожній стадії. Запропоновано порядок розгляду клопотань, заяв та скарг з урахуванням судової практики та положень, які регламентують правила судового розгляду. На підставі проведеного аналізу судової практики щодо прийнятих рішень слідчими суддями за результатами розгляду клопотань, які подані порушенням правил підсудності, клопотань, поданих особами, які не мають на це права або клопотань, розгляд яких не належить до повноважень слідчого судді, доведено потребу визначення підстав для їх повернення в окремій нормі кримінального процесуального права. Проаналізовано судову практику щодо необхідності та можливості розгляду клопотань і/або скарг за відсутності учасників кримінального провадження. Запропоновано внести зміни до ч. 3 ст. 295-1 Кримінального процесуального кодексу України, виклавши її в такій редакції: «Неприбуття підозрюваного та захисника, що були належним чином повідомлені про місце та час проведення судового засідання, для участі в розгляді клопотання про продовження строку досудового розслідування, не перешкоджає його розгляду». Підтримано висловлену в науці думку щодо необхідності участі потерпілого в розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу підозрюваному та запропоновано авторський проект змін до КПК в цій частині. Акцентовано увагу на особливостях розгляду слідчим суддею клопотань, заяв або скарг у судовому контрольному провадженні у досудовому розслідуванні.

Ключові слова: «структура кримінального провадження», «стадії судового контрольного провадження», «порядок розгляду слідчим суддею клопотань та скарг».

Byesyeda H.V. Structure of judicial control conduct

The article examines the structure of judicial control proceedings in the pre-trial investigation. Five stages of this proceeding have been singled out and analyzed: 1) a stage, which consists in a set of procedural actions of an investigating judge aimed at resolving the issue of the possibility of judicial control over the relevant appeal of the subjects of criminal proceedings; 2) stage, which consists in a set of procedural actions of the investigating judge, aimed at organizing their consideration; 3) consideration on the merits by the investigating judge of a complaint or petition; 4) decision-making by the investigating judge based on the results of consideration of the petition or complaint; 5) execution of the decision of the investigating judge. The stages and procedural actions of the investigating judge at each stage are investigated. The procedure for consideration of petitions, applications and complaints is proposed, taking into account the case law and the provisions governing the rules of court proceedings. Based on the analysis of case

law on the decisions made by investigating judges based on the results of consideration of petitions filed in violation of the rules of jurisdiction, petitions filed by persons who do not have the right to do so or petitions not considered by the investigating judge, the need to determine the grounds for their return in a separate rule of criminal procedural law. Judicial practice on the necessity and possibility of consideration of petitions and / or complaints in the absence of participants in criminal proceedings is analyzed. It is proposed to amend Part 3 of Art. 295-1 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, stating it as follows: "The absence of the suspect and defense counsel, who were duly notified of the place and time of the trial, to participate in the petition to extend the pre-trial investigation, does not preclude its consideration." The opinion expressed in science regarding the need for the victim to participate in the consideration of the petition for the application of a measure of restraint to the suspect was supported and the author's draft amendments to the CPC in this part were proposed. Emphasis is placed on the peculiarities of the investigator's consideration of petitions, applications or complaints in the judicial control proceedings in the pre-trial investigation.

Keywords: «structure of criminal proceedings», «stages of judicial control proceedings», «procedure of consideration of petitions and complaints by an investigation judge».

Постановка проблеми. Проблема розуміння структури кримінального процесу завжди була актуальною та предметом численних досліджень у царині науки. Кримінальний процесуальний закон, недосконалий, динамічний, що обумовлює потребу наукових розробок, в тому числі й у напрямку удосконалення структури судового контрольного провадження, пошуку найбільш перспективних форм і напрямів реалізації стадій та інших елементів судового контрольного провадження у досудовому розслідуванні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Структуру кримінального провадження у своїх працях досліджували такі вчені-процесуалісти як В. Вапнярчук, В.С. Зеленецький, О.В. Капліна, Л.М. Лобойко, П.А. Лупинська, О.П. Мілевський, М.А. Погорецький, В.М. Трофименко, О.Г. Шило, Ю.К. Якимович та інші. Структура саме судового контрольного провадження, його стадії, етапи, процесуальні дії та процесуальні акти досліджувались лише фрагментарно у царині науки такими науковцями як О.В. Мироненко, В.М. Трофименко, С.О. Пшенічко та інші.

Мета статті. Метою цього дослідження є отримання нових наукових результатів щодо структури судового контрольного провадження у досудовому розслідуванні, його стадій, етапів, процесуальних дій слідчого судді, а також формування висновків та пропозиції щодо вдосконалення законодавства з розгляду слідчим суддею скарг та клопотань.

Виклад основного матеріалу. У загальному вигляді структура розглядається як система відносин об'єктивно існуючих елементів [1, с. 223].

Кримінальний процес, будучи цілісним соціально-правовим утворенням, як і будь-який інший вид діяльності має зміст і складається з окремих відносно самостійних структурних елементів, що перебувають між собою у певному взаємозв'язку та взаємозалежності [2, с. 43].

Одним з структурних елементів кримінального процесу є кримінальне провадження - це цілісна відносно автономна полістадійна частина кримінального процесу, що об'єднує комплекс взаємопов'язаних і взаємообумовлених процесуальних дій, які, будучи спрямованими на вирішення загальних завдань кримінального провадження через досягнення конкретного правового результату, здійснюються уповноваженими суб'єктами з приводу процесуальних відносин, які відрізняються предметною характеристикою, в особливому процесуальному порядку, результати яких формалізуються у відповідних процесуальних рішеннях [3, с. 12].

Не зупиняючись детально на класифікації кримінальних проваджень, зазначимо, що, як правило, в науковій літературі всі наявні в системі сучасного кримінального процесу процесуальні провадження за критерієм спрямованості поділяють на дві групи: основні та забезпечувальні [4, с. 283; 5, с. 82-84], які в свою чергу поділяються на додаткові та особливі. Саме до особливих кримінальних проваджень відносять й провадження, що виникають й розвиваються у зв'язку зі здійсненням судового контролю під час досудового розслідування.

Погоджуємось, що судове контрольне провадження є особливим видом провадження, оскільки не пов'язано з вирішенням питання щодо винуватості або невинуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення, та направлено на здійснення контролю за дотримання прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні. Слідчий суддя на підставі доказів повинен визначити лише чи є причетність особи до вчинення кримінальних правопорушень вірогідною та достатньою для повідомлення такій особі про підозру.

Традиційно в науковій та навчальній літературі система кримінального процесу характеризувалася як сукупність його стадій, що послідовно змінюють одна одну [3., с. 6].

Розглянемо більш детально й комплексно елементи структури судового контрольного провадження у досудовому розслідуванні.

Сутність **першої стадії** судового контрольного провадження полягає у сукупності процесуальних дій слідчого судді, спрямованих на вирішення питання щодо можливості здійснення судового контролю за відповідним зверненням суб'єктів кримінального провадження.

На цій стадії слідчий суддя приймає процесуальне рішення про відкриття провадження або про відмову у відкритті провадження (у випадку надходження скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора), або у випадках, передбачених КПК - повернення поданого клопотання або скарги (ч. 3 ст. 151 КПК, ч. 3 ст. 172 КПК, ч. 4 ст. 244 КПК, ч. 2 ст. 295-1 КПК, ч. 2 ст. 297-3 КПК, ч. 2 ст. 304 КПК).

Відмовити у відкритті провадження слідчий суддя має право на підставі ч. 4 ст. 304 КПК, у випадку, якщо скарга подана на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора, що не підлягає оскарженню.

Встановлення законодавцем такого обмеження права на оскарження рішення, дії чи бездіяльності слідчого або прокурора на досудовому провадженні має на меті забезпечити належне здійснення правосуддя через розумне регулювання кількості справ, що надходять до слідчих суддів та створення умов для ефективного використання обмежених ресурсів судової влади [6].

Статтею 304 КПК чітко визначено, які рішення слідчий суддя може прийняти у випадку надходження до скарги до його провадження. Однак, алгоритм дій слідчого судді у випадку надходження до нього клопотання або заяви законодавчо не визначений. Кримінальним процесуальним законом регламентовано лише право слідчого судді в конкретних випадках повернути подане клопотання. Необхідність же постановлення ухвали про прийняття до провадження клопотання або відкриття провадження при надходженні до слідчого судді клопотання, законом не встановлена.

Визначення наявності або відсутності у особи права на звернення до слідчого судді, дотримання правил територіальної підсудності є обов'язковим процесуальним етапом при вирішенні питання щодо можливості відкриття провадження не тільки за скаргою, але й у випадку подання клопотання.

У зв'язку з відсутністю чіткої законодавчої регламентації у судовій практиці мають місце випадки постановлення слідчими суддями ухвал про повернення клопотань з підстав, які прямо не передбачені процесуальним законом, в тому числі й з підстав невідсудності поданого клопотання [7]; [8]. Відсутність законодавчої регламентації, яка би прямо передбачала можливість повернення поданого клопотання з підстав невідсудності, не можна трактувати на користь того, що сторона обвинувачення може звертатись з клопотанням до будь-якого слідчого судді.

Також неоднаковою є судова практика щодо прийняття процесуального рішення за результатами розгляду клопотання, розгляд якого не належить до повноважень слідчого судді, в тому числі й стадії, на якій вирішується зазначене питання. Так, Київський апеляційний суд, скасовуючи ухвалу слідчого судді у справі № 11-сс/824/3384/2019, зазначив, що положення ч. 4 ст. 304 КПК щодо відмови у відкритті провадження, не підлягають застосуванню у випадку надходження до слідчого судді клопотання сторони кримінального провадження, а не скарги [9]. Оскільки особа не мала права звертатись до слідчого судді з клопотанням, яке не охоплюється його повноваженнями, які мають реалізовуватися в спосіб, передбачений процесуальним законом, воно підлягає поверненню особі, яка його подала [10; 11]. А, наприклад, при розгляді іншої справи № 752/21240/17 Київський апеляційний суд, скасовуючи ухвалу слідчого судді з підстав відсутності повноважень слідчого судді щодо розгляду поданого клопотання та ухвалення рішення за результатами його розгляду, постановив нову ухвалу, якою відмовив в задоволенні клопотання [12].

Клопотання особи, право якої на таке звернення не закріплено в КПК, а також ненадання документів, що підтверджують її процесуальний статус унеможливує є підставою для його повернення [13].

Наведені ситуації демонструють, що визначення в законодавстві можливості повернення слідчим суддею клопотань учасників кримінального провадження із зазначених підстав є обґрунтованим та необхідним. У зв'язку з цим, вважаємо необхідним визначити в КПК підстави для повернення будь-якого клопотання, яке надійшло на розгляд слідчому судді: 1) якщо клопотання подане особою, яка не має право подавати таке клопотання; 2) клопотання не підлягає розгляду в цьому суді; 3) розгляд поданого клопотання не входить до повноважень слідчого судді.

Другою стадією у судовому контрольному провадженні є підготовка скарги або клопотання до розгляду, яка полягає у сукупності процесуальних дій слідчого судді, спрямованих на організацію їх розгляду.

Після прийняття рішення про відкриття провадження за скаргою або прийняття до провадження клопотання слідчий суддя вирішує питання щодо визначення часу та місця проведення судового засідання, при-

значення судового засідання в режимі відеоконференз'язку, здійснення виклику учасників кримінального провадження, витребування у сторони обвинувачення матеріалів кримінального провадження.

Слідчий суддя повинен вжити заходів, спрямованих на організацію своєчасного повідомлення учасників кримінального провадження секретарем судового засідання, на якого у відповідності до п. 1 ч. 1 ст. 73 КПК покладається обов'язок здійснення судових викликів і повідомлень.

Здійснення зазначених вище процесуальних дій є не менш важливими, оскільки воно впливає на реалізацію учасниками судового контрольного провадження, наданих їм процесуальних прав та виконання ними процесуальних обов'язків.

Третя стадія судового контрольного провадження полягає у розгляді по суті слідчим суддею скарги, клопотання або заяви. На цій стадії слідчий суддя вчиняє процесуальні дії та приймає елементарні процесуальні акти.

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування розглядає слідчий суддя місцевого суду згідно із правилами судового розгляду, передбаченими статтями 318-380 КПК, з урахуванням положень глави 26 КПК. Системний аналіз норм КПК дає підстави для висновку, що застосування до розгляду клопотань слідчих суддів положень, які регламентують правила судового розгляду, також є можливим, але з урахуванням особливостей досудового провадження.

Детального порядку розгляду клопотань та заяв слідчим суддею КПК не визначає, а лише закріплює певні особливості такого розгляду. В деяких випадках законодавець визначає учасників кримінального провадження, які мають право подавати клопотання та брати участь у його розгляді, строки розгляду клопотання, права й обов'язки осіб, які беруть участь у розгляді клопотання.

Пропонуємо наступний порядок розгляду слідчим суддею клопотання, скарги або заяви, з урахуванням положень, які регламентують правила судового розгляду, судової практики з цього питання, та особливостей, які визначені в окремих статтях КПК.

Стадія розгляду слідчим суддею клопотання або скарги починається з етапу відкриття судового засідання. У призначений день та час слідчий суддя відкриває судові засідання і оголошує про розгляд відповідного клопотання або скарги. Секретар судового засідання доповідає суду, хто з учасників кримінального провадження, викликаних та повідомлених осіб прибув у судові засідання, встановлює їх особи, перевіряє повноваження захисників і представників, з'ясовує, чи вручено судові виклики та повідомлення тим, хто не прибув, і повідомляє причини їх неприбуття, якщо вони відомі. Також секретар повідомляє про повне фіксування розгляду технічними засобами, а слідчий суддя оголошує ким буде розглядатись клопотання або скарга, за участю яких осіб та роз'яснює права на відвід. Судовий розпорядник роздає особам, які беруть участь у розгляді, пам'ятку про їхні права та обов'язки, передбачені КПК, а слідчий суддя з'ясовує, чи зрозумілі їм їх права та обов'язки і у разі необхідності роз'яснює їх.

Наступний етап полягає у прийнятті слідчим суддею процесуального рішення щодо можливості чи неможливості розгляду клопотання або скарги за відсутності особи, яка не з'явилась в судові засідання.

Встановлюючи правило щодо розгляду клопотання за участю слідчого або прокурора, а також підозрюваного та його захисника, законодавець визнає за необхідне створення на стадії досудового розслідування умови, за яких учасники провадження, беручи участь у судовому засіданні, однаковою мірою будуть мати можливість надати слідчому судді речі, документи, інші докази, заявити клопотання, реалізувати інші процесуальні права.

Недотримання слідчим суддею цих вимог є істотним порушенням норм процесуального права. Невиконання слідчим суддею обов'язку щодо встановлення дійсних обставин виклику певних учасників до слідчого судді та чи здійснено такі виклики із дотриманням правил процесуального закону є підставою для притягнення слідчого судді до дисциплінарної відповідальності [14].

Законодавець не завжди встановлює обов'язкову явку учасників кримінального провадження та визначає, що їх неприбуття не є перешкодою для розгляду того чи іншого питання, що обумовлюється необхідністю своєчасного та оперативного розгляду.

Однак, не всі науковці поділяють таку позицію. Так, наприклад, Н. Карпов та А. Штанько зазначають, що службова особа (слідчий, прокурор) обов'язково має брати участь у судовому засіданні, на підставі чого пропонують виключити з ч. 1 ст. 146 КПК положення про те, що неприбуття службової особи, яка внесла клопотання про накладання грошового стягнення, не перешкоджає його розгляду [15].

Однак, пропонуючи будь-які зміни в законодавстві необхідно враховувати безліч критеріїв, в тому числі й практичну значимість та можливість їх втілення.

Як, приклад, можна зазначити положення кримінального процесуального закону, яким імперативно закріплюється необхідність участі у розгляді клопотання про продовження строків досудового розслідування

слідчого або прокурора, а також підозрюваного та його захисника, у разі розгляду клопотання про продовження строку досудового розслідування після повідомлення особі про підозру (ч.3 ст. 295-1 КПК). Отже, неприбуття в судове засідання для розгляду клопотання про продовження строків досудового розслідування підозрюваного та його захисника буде підставою для відмови в задоволенні клопотання, виходячи з відсутності можливості відкласти розгляд та, враховуючи строки досудового розслідування, які закінчуються, та зробить розгляд зазначеного клопотання після їх спливу неможливим. Адже у частині 3 статті 295-1 КПК передбачено, що слідчий суддя зобов'язаний розглянути клопотання про продовження строку досудового розслідування протягом трьох днів з дня його одержання, але в будь-якому разі до спливу строку досудового розслідування.

У судовій практиці є випадки відмови в задоволенні клопотання про продовження строків досудового розслідування з підстав неприбуття в судове засідання підозрюваного [16]. Відмова з цієї підстави у задоволенні клопотання тягне певні юридичні наслідки у вигляді неможливості реалізації стороною обвинувачення наданих їй права щодо доведення обвинувачення. Тому вкрай важливим є збереження балансу щодо забезпечення прав осіб у кримінальному провадженні, виконання завдань кримінального провадження та запобігання зловживанням учасниками кримінального провадження своїми правами.

Тому, вважаємо, що є можливим розгляд клопотання про продовження строків досудового розслідування, за відсутності підозрюваного та його захисника, за умови їх належного повідомлення. Пропонуємо внести зміни до ч. 3 ст. 295-1 КПК, викласти її в такій редакції: «Неприбуття підозрюваного та захисника, що були належним чином повідомлені про місце та час проведення судового засідання, для участі в розгляді клопотання про продовження строку досудового розслідування, не перешкоджає його розгляду».

Продовжуючи аналіз необхідності участі того чи іншого учасника кримінального провадження в судовому засіданні, не можна обійти увагою наукову дискусію у царині науки щодо надання потерпілому права брати участь у судових засіданнях з розгляду клопотань, зокрема клопотання про обрання підозрюваному запобіжного заходу. Як зазначили Ю.М. Грошевий та О.Г. Шило, застосування стосовно підозрюваного запобіжного заходу спрямоване на забезпечення можливості здійснення правосуддя, в чому перш за все заінтересований і сам потерпілий. Тому судовий розгляд цього питання безпосередньо стосується і його інтересів, у зв'язку з чим позбавляти його права участі у цьому судовому провадженні фактично дорівнюється відмові у його праві на судовий захист на цьому етапі провадження [17, с. 222]. Аналогічною є позиція М.В. Даньшина [18, с. 150] та С.В. Давиденко [19, с. 196].

Частково погоджуємось із зазначеними позиціями. Так, безперечно, участь потерпілого в розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу розширить реалізацію його прав, однак визначення його обов'язкової участі може призвести до процесів, які впливатимуть на своєчасність розгляду клопотань, що є необхідною умовою для забезпечення здійснення контролю за дотриманням прав, свобод і інтересів осіб у кримінальному провадженні. Тому вважаємо за доцільне викласти частину 1 ст. 193 КПК України в такій редакції: «Розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу здійснюється за участю прокурора, підозрюваного, обвинуваченого, його захисника, крім випадків, передбачених частиною шостою цієї статті, а також за участю потерпілого. Неявка потерпілого в судове засідання не є перешкодою для розгляду клопотання».

Після вирішення питання про можливість розгляду справи за участю осіб, які з'явилися, надання матеріалів кримінального провадження, слідчий суддя переходить до розгляду по суті.

На цьому етапі слідчий суддя надає можливість оголосити клопотання, заяву або скаргу особі, яка з ними звернулася та заслуховує думку інших учасників судового контрольного провадження, надає можливість поставити запитання, досліджує докази, документи, якими обґрунтовується клопотання або скарга в судовому засіданні.

Після з'ясування обставин, та перевірки їх доказами слідчий суддя у судовому засіданні з'ясовує в учасників кримінального провадження, чи бажають вони доповнити судовий розгляд і чим саме. За відсутності клопотань або після вирішення клопотань, якщо вони були подані, слідчий суддя постановляє ухвалу про закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами і переходить до судових дебатів.

Обов'язок суду провести судові дебати, під час яких найбільшою мірою проявляється така загальна засада кримінального провадження, як змагальність сторін у доведенні перед судом переконливості їхніх правових позицій, сприяє всебічному й об'єктивному дослідженню всіх обставин кримінального провадження та постановленню законного й обґрунтованого рішення суду. У випадку розгляду клопотання за участю не тільки однієї сторони обвинувачення, етап судових дебатів є обов'язковим. Варто зазначити, що непроведення судових дебатів є підставою для скасування судового рішення [20]. При цьому, якщо законодавцем передбачено розгляд клопотання слідчим суддею тільки за участю сторони обвинувачення, на наш погляд,

етап судових дебатів, не є обов'язковим. Також відсутній етап судових дебатів в провадженнях, які здійснюються в порядку ст. 206 та 225 КПК.

Наступною - **четвертою стадією** судового контрольного провадження у досудовому розслідуванні є прийняття слідчим суддею рішення за результатами розгляду клопотання або скарги.

У цій стадії судового контрольного провадження у концентрованому вигляді відображаються стадії логічної послідовності застосування слідчим суддею норм кримінального процесуального права. Ці стадії складають зміст основних етапів процесу прийняття кримінальних процесуальних рішень: 1) встановлення фактичних обставин кримінального провадження (чи мали місце обставини, якими обґрунтовується клопотання, заява або скарга та якими доказами це підтверджується); 2) визначення правових підстав для ухвалення процесуального рішення; 3) постановлення ухвали.

Закінчується судове контрольне провадження **п'ятою стадією** виконання рішення слідчого судді.

Обов'язок безумовного виконання ухвали слідчого судді закріплено безпосередньо у законі в ч.5 ст.532, ч.2 ст.534, ч.4 ст.535 КПК. В судовій практиці зустрічаються випадки звернення до слідчого судді з клопотанням про встановлення судового контролю за виконанням ухвали слідчого судді, що є підставою для повернення такого клопотання [21].

Одним з основоположних аспектів верховенства права є вимога щодо юридичної визначеності, згідно з якою у разі остаточного вирішення спору судами їхнє рішення, що набрало законної сили, не може ставитися під сумнів. Слідчий суддя не може розглядати питання бездіяльності, оскільки воно вже було вирішено слідчим суддею, а тому такий розгляд буде порушувати принцип юридичної визначеності [22].

Висновок. Отже, структурно судове контрольне провадження у досудовому розслідуванні складається з п'яти стадій, які містять притаманні для них етапи, процесуальні дії та акти слідчого судді. Зазначені структурні елементи є взаємопов'язаними та спрямовані на здійснення своєчасного, безстороннього та справедливого розгляду слідчим суддею клопотань та скарг.

Список використаних джерел:

1. Мілевський О.П. Ознаки системності і структурованості судового провадження в кримінальному процесі України. *Наук. вісник Нац. Ун. ДПС України (економіка, право)*. Випуск 2(65). 2014., с. 221-227
2. Погорецький М.А. *Поняття, зміст та структура кримінального процесу: проблеми теорії та практики*. Право України. 2013. Випуск 11. С. 42-51
3. *Кримінальний процес: підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило*. Харків: Право, 2018. 584 с.
4. Трофименко В.М. *Теоретичні та правові основи диференціації кримінального процесу України: дис. ... доктора юрид. наук*. Харків. 2017. с. 434
5. Якимович Ю.К., Ленский А.В., Трубников Т.В. *Дифференциация уголовного процесса*. Томск: изд-во Томского ун-та, 2001. 300 с.
6. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 02.10.2020 у справі № 991/7319/20. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/91964981> (дата звернення 23.05.2021)
7. Ухвала слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва від 26.12.2018 у справі № 759/20888/18. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/79002607> (дата звернення 27.05.2021);
8. Ухвала слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 09.07.2019 у справі № 757/34595/19-к. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/83614287> (дата звернення 27.05.2021)
9. Ухвала Київського апеляційного суду від 11.06.2019 у справі № 11-сс/824/3384/2019. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/82444805> (дата звернення 23.05.2021)
10. Ухвала Київського апеляційного суду від 23.05.2019 у справі № 11-сс/824/1330/2019. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/82064463> (дата звернення 23.05.2021);
11. Ухвала Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 31.03.2021 у справі № 991/485/21 URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/96018878>
12. Ухвала Київського апеляційного суду від 19.06.2019 у справі № 752/21240/17. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/82634450> (дата звернення 23.05.2021)
13. Ухвала слідчого судді Білоцерківського районного суду Київської області від 17.04.2019 у справі 357/8404/17. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/81312662> (дата звернення 28.05.2021)
14. Рішення Першої дисциплінарної палати Вищої ради Правосуддя від 17.03.2021 у справі № 646/1дп/15-21. URL: <https://hcj.gov.ua/doc/doc/6391> (дата звернення 23.05.2021)

15. Карпов Н. Накладання грошового стягнення на учасників кримінального провадження (діагностика проблеми). Наук. часопис Нац. академії прокуратури України. Випуск 1. 2014. С. 70-78. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/1-2014/70-karpov.pdf>
16. Ухвала слідчого судді Індустріального районного суду м. Дніпропетровська від 26.04.2021 у справі № 202/1567/21. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/96590308>
17. Groшевий Ю. М. Шило О.Г. Підстави обрання запобіжних заходів за новим КПК України. Юрид. часопис Нац. акад. внутр. справ. 2013. № 1. С. 220–226
18. Даньшин М.В. Наглядова та контрольні функції у досудовому розслідуванні: призначення і шляхи удосконалення. Вісник Харківського нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. 2017. № 23. С. 148-150
19. Давиденко С.В. Особливості процесуального положення потерпілого при застосуванні запобіжних заходів. Право і суспільство. 2015. № 3. С. 194-201
20. Ухвала Полтавського апеляційного суду від 16.03.2020 у справі № 554/11727/15. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/88447917> (дата звернення 21.05.2021)
21. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 31.03.2021 у справі № № 991/485/21. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/96018878> (дата звернення 31.05.2021)
22. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 02.10.2020 у справі № 991/7319/20. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/91964981> (дата звернення 23.05.2021)